

Analyse av en medisinsk fremtidsvisjon

DOKTORAVHANDLINGER

HENRIK VOGT

vogt.henrik@gmail.com

Systemmedisin, en spydspiss i den nye presisjonsmedisinen, lover både helhetstenkning og en revolusjon i forebyggende medisin. Men løftet er ikke troverdig.

Foto: Nicolai Bauer

Allmennlegen møter hele mennesker over tid. Derfor behøver de en form for helhetstenkning eller *holisme* som teoretisk forankring. I dag selges en teknologisk transformasjon av helsevesenet inn som en løsning på helsevesenets problemer. Grunnideen er å fortolke store mengder «big data» (stordata) fra ulike kilder. Dette skal gi oss en ny persontilpasset, prediktiv og preventiv medisin som lover å revolusjonere medisinenes nytteverdi (såkalt P4-medisin).

Sentralt i denne utviklingen står systemmedisin, hvor man analyserer levende organismer som komplekse systemer ved hjelp av computermodeller. Forlokkende for allmennlegen lover systemmedisinen å være «holistisk». Avhandlingen gir en historisk-filosofisk analyse av denne fremtidsvisjonen for allmennmedisinen.

Et hovedfunn er at systemmedisinen redefinerer persontilpasset medisin og holisme i medisin slik at det betyr måling og modellering av «alt» ved mennesket ved bruk av datamaskiner. Det argumenteres for at allmennmedisinen teoretisk kan lære mye av systemmedisinen, eksemplifisert ved Denis Nobles teori om biologisk relativitet og «nedadrettet kausalitet»

(downward causation). Samtidig peker systemmedisinens holisme mot en massiv medikalisering med potensielle skadevirkninger (for eksempel overdiagnostikk), og det argumenteres for at løftet om at den alt i alt vil gi en revolusjon av den individrettede, preventive medisins nytteverdi, ikke er troverdig. Hovedpremissene for dette argumentet omhandler den biologiske kompleksiteten mennesket representerer, problemer med prediksjon av menneskelige og komplekse, dynamiske systemer og problemer med å kontrollere denne biologien i vid forstand.

Disputas

Henrik Vogt disputerte for ph.d.-graden ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet 20.4.2017. Tittelen på avhandlingen er *Systems medicine as a theoretical framework for primary care medicine – a critical analysis*.

Publisert: 16. oktober 2017. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.17.0545

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 8. februar 2026.